

Peyman Jafari

Den nederländska statsministerns utpressningshot

Statsministern Mark Rutte från det nyliberala partiet *Volkspartij voor Vrijheid en Democratie* (VVD) i Nederländerna framställer sig allt mer som tvungen att försvara det äkta Nederländerna mot "socialisterna". När *Socialistische partij* (SP) yrkar för höjda skatter på vinst och på de högsta inkomsterna svarar han med att det skulle tvinga företagare och högre inkomstagare att flytta utomlands. Men detta grundar sig inte på några fakta utan är rätt och slätt ett abnormt och odemokratiskt hot. För kapitalflykten som Rutte talar om är inget som styrs av några vetenskapliga belägg, utan hotet kommer från människor vars främsta intresse är ren och skär vinstjakt. Det visades entydigt när tidningen *Quote*, som vänder sig till miljonärer och önskemiljonärer, uppmanade sina läsare att redan nu packa reseffekterna för ifall SP kom till makten.

Kapitalflykt och investeringsstopp

VNO-NCW, som är den största arbetsgivarorganisationen i Nederländerna, var den som inledde storoffensiven, som nu pågår mot SP, med att hota om ett investeringsstopp och en stigande arbetslöshet. Och VVD har vid sin sida en aggressiv påtryckargrupp företagare som inte drar sig att skrämman upp folk, och detta inte helt utan framgång.

Många löntagare, studenter, socialhjälpstagare och sjukskrivna såg mer än gärna att krisens kostnader fördelades mer rättvist dvs att direktörerna, aktieägarna, de stora företagstopparna, börsspekulanterna och bankirerna också betalade. Samtidigt är man rädd för att dessa ekonomiskt mäktiga gör vad de hotar med, vilket betydde lägre löner och färre jobb. Även SP tycks dra sig inför hotet istället för att ge ideologiska och konkreta svar. SP-ledaren Emile Roemer själv sa i en debatt med Rutte att SP ville att skatteminskningarna på vinsterna och de högre inkomsterna som skett skulle återställas så att de låg på samma nivå som i grannländerna. Svaret klargör i sig att högerpratet om "den röda faran" är överdrivet, men också att SP i onödan gör sig sårbart. Det tycks som om partiet tar hotet om kapitalflykt som en sanning, som man inte kan göra något åt. Det finns fyra skäl att skärskåda vad sanningshalten bakom pratet om kapitalflykt i realiteten är.

Odemokratiskt

Det finns, för det första, ingen legitimitet i en demokrati för "de rika skulle flytta" ifall ett befolkningsflertal röstade för en rättvisare politik. Detta kapitalägarhot är ett undergrävande av en demokratisk beslutsordning. Den som ansluter sig till logiken hos det nyliberala VVD, tidningen *Quote* och näringslivsorganisationen VNO-NVW måste då också finna det rättfärdigt att fler stjäla ifall moms höjs eller att det är rätt att jobba svart för att undkomma beskattning och tala för det eller säga varför det inte skulle gälla. Skattefiffel för att hålla huvudet över ytan är en sak men skatteflykt bara för att utöka sin rikedom är något helt annat, dvs är socialt och demokratiskt oacceptabelt. Således borde ett hot om kapitalflykt inte diskuteras som något att diskutera utan stämplas som den kriminalitet den är och beivras med åtgärder och bestraffning.

För ifall de stora kapitalägarnas makt inte bestrids får vi ett samhälle där alla värden, inklusive social rättfärdighet och demokrati, alltid får väja för vinstjakten och girigheten. Den allt större koncentrationen av makten till kapitalägarna kan bekämpas med att näringslivet demokratiseras. SP borde därför inte huka sig utan istället sätta ett utökat demokratiskt inflytande på den politiska dagordningen.

Nederländerna ett skatteparadis

För det andra har kapitalägarna utökat sin makt de gångna decennierna mer än nog för att genomdriva sin politik med målet att privatisera, liberalisera och avreglera den finansiella

marknaden. Och efter att själva ha förorsakat den nuvarande krisen sörjer de för att regeringen räddar företagens och bankernas vinster och bonusar och påtvingar låg- och medelinkomsttagarna att stå för fiolerna. De senaste siffrorna från statistiska centralbyrån visar att under 2011 – då regeringen backades upp av det nyliberala VVD, det konservativa *Christen-democratisch Appèl* (CDA) och Geert Wilders extremhögerparti *Partij voor de Vrijheid* (PVV) – sjönk köpkraften för alla inkomstgrupper utom för de 20 procenten rikaste.

Samtidigt som en kommande ny högerregering planerar och pläderar för nya sociala nedskärningar som nödvändiga visar en internationell undersökning att de superrika har gömt undan minst 17 biljoner euro i skatteparadis (det motsvarar den sammanlagda bruttonationalprodukten för USA och Japan). Det nederländska skattesystemet underlättar denna gigantiska skatteflykt. Skulle multinationella bolag betala de skatter som de årligen undgår att betala i Nederländerna då skulle de flesta av de sociala nerskärningarna kunna släppas.

Handling i internationalism

För det tredje är det inte så lättvindligt för storföretag att stoppa sina investeringar i ett land. De är uppknutna i ett omfattande nätverk av underleverantörer och transportörer. Dessutom spelar utbildningsnivån hos befolkningen en betydelsefull roll. Kapitalflykten är således i realiteten mera ett hot än ett löfte. För det finansiella kapitalet som mera lättvindigt kan flytta finns det även motåtgärder som kan vidtas internationellt.

Hotet om kapitalflykt som för högerpolitiker, multinationella bolag och börsspekulanter i Nederländerna har blivit en stående ursäkt för dem att blockera varje tanke på att beskatta dem är således inte så verkligt som det föreställs. Det visas av en regeringsredogörelse nyligen angående skatter på flitskapital (dvs finansiella transaktioner eller spekulationer med valutor, aktier, obligationer eller derivator på börserna.) Medan länder såsom Tyskland, Frankrike, Italien och Spanien har kommit överens om beskattning av finansiella transaktioner på europeisk nivå vägrar regeringen Rutte att gå med på det. Således blockerar den nederländska regeringen en europeisk åtgärd som med en så låg skattesats som 0,1 – 0,2 procent på flitskapitalet årligen skulle inbringa 57 miljarder euro i EU.

En gemensam kamp

För det fjärde och det viktigaste är att det i samhället byggs upp en bred kampberedskap för att förverkliga vad som sagts i punkterna ovan. En röst på SP handlar bl.a. om detta. Men kampberedskapen behövs främst mot den maktkoncentration som skett utanför riksdagen till näringslivets toppar och som allt mer kommit att begränsa demokratin. Den “finansiella marknadens” vilja och hotet om kapitalflykt och investeringsstopp som blåses upp är för att fösa väljarna till de båsa man vill se dem i.

Det är för att motverka denna högerns storoffensiv som fackförbunden, politiska partier och folkrörelser bör skapa en politisk dagordning till ett gemensamt försvar. Ett första mål kunde vara att få stopp på skatteflykten som nu gynnar roffare och därmed istället bli kvitt höjningen av egenrisken till 350 euro inom omsorgen, avskaffandet av studielånen och förhöjningen av pensionsåldern.

Rood (Bryssel) 5 september 2012. Översättning *Per-Erik Wentus*.

Mer om SP och valet 12 september 2012

Max van Lingen: [Varför rösta på Socialistische Partij](#) (*Internationale socialisten* 28 augusti)

Will Wroth: [Uppåt och uppåt för holländska Socialistpartiet: nya perspektiv för socialismen eller...](#) (*Links International* 1 september 2012)

Julian Coman: [Holländarna vänder sig till den radikala vänstern när de europeiska drömmarna blivit bittra](#) (*The Observer* 2 september 2012)